

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до проведення практичних занять та організації самостійної роботи
з навчальної дисципліни

«ІСТОРІЯ САДОВО-ПАРКОВОГО МИСТЕЦТВА»

(для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної форми навчання зі спеціальності 206 – Садово-паркове господарство, освітньо-професійна програма «Садово-паркове господарство»)

Харків
ХНУМГ ім. О. М. Бекетова
2024

Методичні рекомендації до проведення практичних занять та організації самостійної роботи з навчальної дисципліни «Історія садово-паркового мистецтва» (для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної форми навчання зі спеціальності 206 – Садово-паркове господарство, освітньо-професійна програма «Садово-паркове господарство») / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова ; уклад. Н. В. Гатальська. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2024. – 53 с.

Укладач д-р арх., доц. Н. В. Гатальська

Рецензент

О. В. Зібцева, доктор сільськогосподарських наук, доцент кафедри ландшафтної архітектури та фітодизайну Національного університету біоресурсів і природокористування України

Рекомендовано кафедрою ландшафтного проектування та садово-паркового мистецтва, протокол № 6 від 27 грудня 2023 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	5
ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ФОРМУВАННЯ ТА ОФОРМЛЕННЯ ПРАКТИЧНИХ І САМОСТІЙНИХ РОБІТ	6
Вимоги та рекомендації до оформлення текстових матеріалів	6
Вимоги та рекомендації до оформлення презентації	9
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 ІСТОРІЯ САДІВ І ПАРКІВ СТАРОДАВНЬОГО СВІТУ	11
Практична робота 1 Аналіз особливостей садів Стародавнього Єгипту	11
Практична робота 2 Аналіз особливостей садів та парків народів Межиріччя	13
Практична робота 3 Аналіз особливостей садів Античної Греції	14
Практична робота 4 Аналіз особливостей міських садів та заміських вілл Римської імперії	16
Практична робота 5 Оформлення колажу на тему «Сади стародавнього світу»	18
Самостійна робота 1 Підготовка доповіді на тему «Сади стародавнього світу»	20
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 САДОВО-ПАРКОВЕ МИСТЕЦТВО КРАЇН БЛИЗЬКОГО ТА ДАЛЕКОГО СХОДУ	22
Практична робота 6 Аналіз особливостей садів Китаю	22
Практична робота 7 Аналіз особливостей садів Японії	24
Практична робота 8 Аналіз особливостей садів Індії та Пакистану ..	27
Практична робота 9 Аналіз особливостей формування ісламського саду	29
Практична робота 10 Оформлення колажу на тему «Сади країн Близького та Далекого Сходу»	31

Самостійна робота 2 Підготовка доповіді на тему «Сади Близького та Далекого Сходу»	33
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3 САДОВО-ПАРКОВЕ МИСТЕЦТВО ЄВРОПИ	34
Практична робота 11 Аналіз особливостей садів Європи епохи Середньовіччя	34
Практична робота 12 Аналіз особливостей садів Європи епохи Відродження	36
Практична робота 13 Аналіз особливостей Бароко та Класицизму в палацово-паркових комплексах Європи	38
Практична робота 14 Аналіз особливостей пейзажних парків Європи	40
Практична робота 15 Аналіз особливостей садово-паркового мистецтва України	42
Практична робота 16 Оформлення колажу на тему «Палацово- паркові ансамблі країн Європи»	44
Самостійна робота 3 Підготування доповіді на тему «Регулярні сади Європи».....	47
Самостійна робота 4 Підготування доповіді на тему «Пейзажні сади Європи»	48
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ТА РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ	50
ДОДАТОК А	52

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Історія садово-паркового мистецтва» розрахована на здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної форми навчання зі спеціальності 206 – Садово-паркове господарство і передбачає формування вмінь та навичок, необхідних для визначення архітектурно-історичних стилів та засобів їх вираження в межах садів і парків, а також застосування отриманих знань та умінь у подальшій проєктній діяльності.

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування уявлення про розвиток історії садово-паркового мистецтва як основи творчого процесу формування сучасних ландшафтних об'єктів, а також збереження, відновлення та реконструкції історичних садів і парків.

У процесі вивчення дисципліни здобувачі можуть

ознайомитися:

- з передумовами формування та чинниками впливу на розвиток садів і парків у межах певної території упродовж різних історичних періодів;
- історично сформованими прийомами композиційної організації садів і палацово-паркових ансамблів;
- значенням ідейно-символічної складової як основи формування садів та палацово-паркових ансамблів;

набути навичок:

- проведення літературного пошуку щодо особливостей формування садів і парків українською та іноземними мовами (із застосуванням сервісів перекладачів) та здійснення аналізу етапів їх історичного розвитку;
- визначення архітектурно-історичних стилів та засобів їх вираження в межах об'єктів садово-паркового мистецтва;
- визначення домінантних форм, кольорів і композиційних прийомів властивих архітектурно-історичним стилям формування садів і парків;
- ідентифікації особливостей розвитку садово-паркового мистецтва на теренах України упродовж різних історичних періодів.

ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ФОРМУВАННЯ ТА ОФОРМЛЕННЯ ПРАКТИЧНИХ І САМОСТІЙНИХ РОБІТ

Вимоги та рекомендації до оформлення текстових матеріалів

Стиль формування тексту практичних робіт повинен визначатися такими особливостями:

- формально-логічний спосіб викладення матеріалу, наявність міркувань, що сприяють обґрунтуванню тверджень;
- змістова завершеність та цілісність викладення матеріалу;
- цілеспрямованість, відсутність емоційного забарвлення тексту;
- об'єктивність викладу, змістова точність, стислість, ясність;
- грамотне використання спеціальної термінології.

Текст практичної роботи повинен становити узагальнення проведеного аналізу та обґрунтоване власне бачення отриманої інформації. Не допускається копіювання тексту з джерел інформації та представлення його у якості власних тверджень. Для акцентування уваги на предметі висловлювання в тексті застосовують переважно безособову форму подачі інформації («...як було зазначено», «За результатами аналізу встановлено...», «Базуючись на аналізі фресок Нового Царства, варто зауважити, що...»), а також третю особу однини («...автор рекомендує») або першу особу множини («...на нашу думку», «...зазначимо, що»). **Не можна використовувати** такі словосполучення, як «Я думаю...», «Я вважаю...», «Мною проведено...».

Варто пам'ятати, що формування власних тверджень може базуватися не лише на текстових матеріалах, а й на результатах аналізу графічних матеріалів – планів, схем зображень, гравюр, світлин тощо. У такому разі в тексті необхідно наводити ці зображення та робити на них відповідні посилання після тексту, який їх стосується. Посилання виконується в дужках, де зазначається «рис.» та порядковий номер рисунка, наприклад: «(рис. 25)».

Окрему увагу варто приділяти підписунокним написам. Номер рисунка, його назву та пояснення до нього розміщують послідовно під рисунком,

зазначаючи: «Рисунок», і нумерують наскрізно в межах роботи. Назва рисунка має відображати його зміст, бути конкретною та стислою. Її друкують з першої великої літери та розташовують під рисунком. Після назви рисунка крапка не ставиться. Номер та назву рисунка необхідно друкувати шрифтом 14 пт (Times New Roman) посередині рядка. Обов'язково необхідно зазначити посилання на джерела інформації, звідки було взято ілюстрацію. Таким чином, важливим аспектом добору матеріалів для підготовки практичних робіт є **ідентифікація** як автора публікації, так і змісту ілюстративних матеріалів (рис. 1).

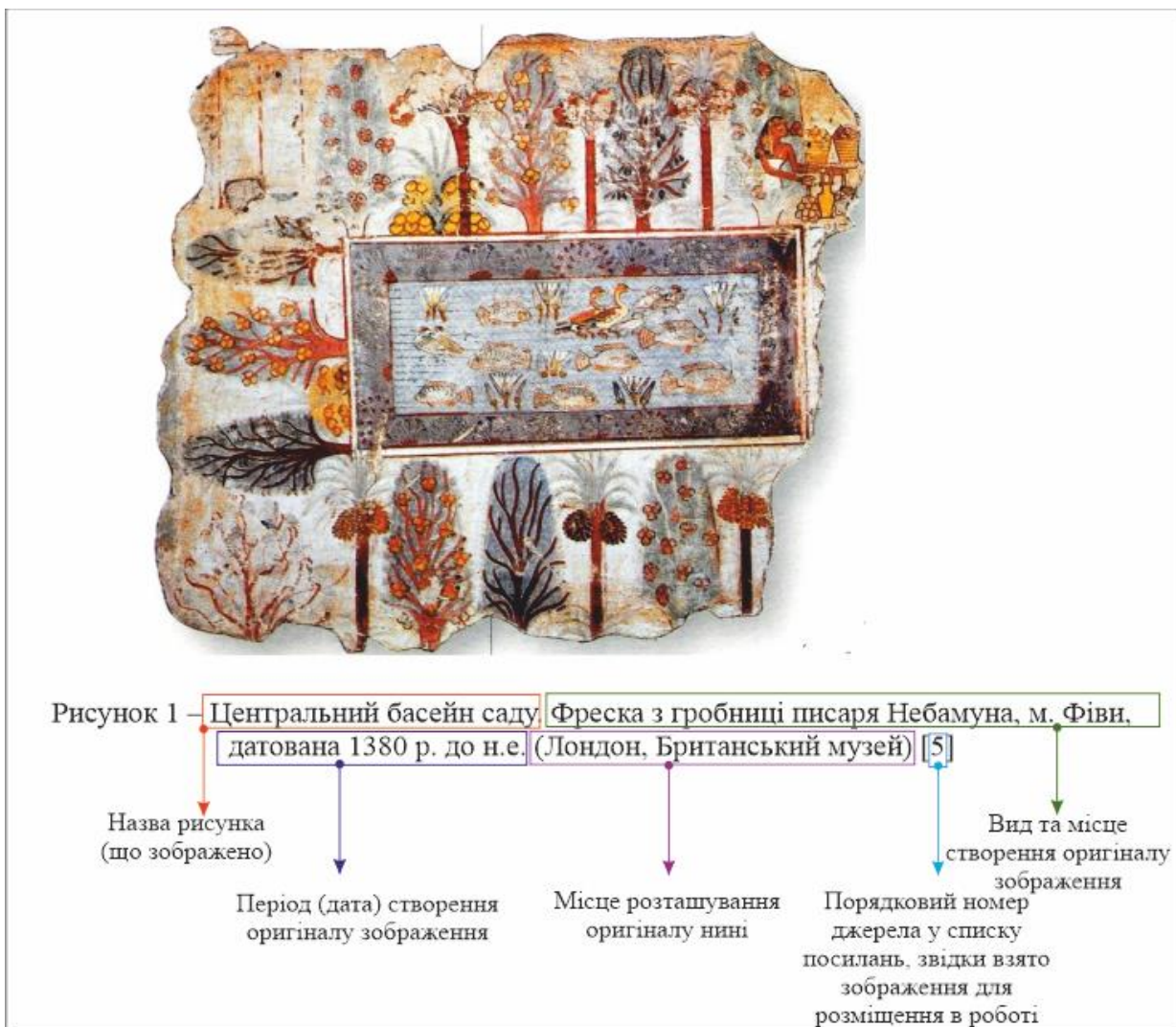

Рисунок 1 – Приклад та роз'яснення щодо оформлення підписів рисунків

Усі джерела інформації, які використано для підготовки практичної роботи (як текстові, так і графічні), мають бути наведені в кінці роботи з нової сторінки. Перелік посилань варто оформлювати за алфавітним принципом.

Список посилань виконується відповідно до чинного в Україні ДСТУ 8302:2015 [5]. Не можна включати в перелік ті посилання, які не згадуються в тексті роботи.

Кінцевим етапом підготовки практичної роботи є формування висновків (2–4 речення). Висновки мають висвітлювати **результати** аналізу, а не окреслювати перелік проведених робіт.

Текст практичної роботи друкується на одному боці аркуша формату А4 (210 мм × 297 мм) через півтора інтервала, із використанням шрифту текстового редактора Word Times New Roman, 14-й кегль. Текст друкується з дотриманням таких відступів від краю сторінки: лівий – 30 мм, верхній, нижній – 20 мм, правий – 10 мм. Прізвища, назви підприємств, установ, організацій наводяться мовою оригіналу. Назви рослин, за можливості їх ідентифікації, варто наводити на латині (рис. 2). У такому випадку назву рослини виділяють курсивом і вказують автора, наприклад: «вістерія китайська (*Wisteria sinensis* (Sims) Sweet), сосна звичайна (*Pinus sylvestris* L.)».

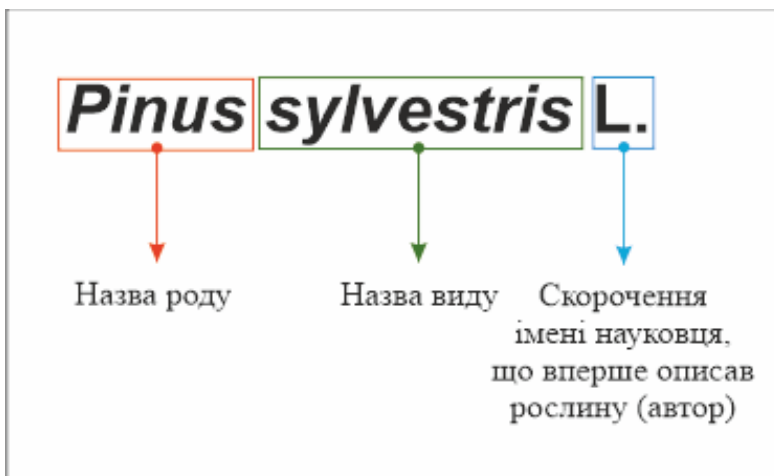

Рисунок 2 – Роз’яснення щодо написання назв рослин на латині

Якщо інформації щодо використання конкретного виду рослин в межах садів, як правило стародавнього світу, не знайдено, необхідно вказати наявні дані та посилання на джерело, звідки отримана наведена інформація.

При розміщенні рисунків в тексті рисунок повинен займати всю ширину аркуша або обмежуватися текстом. Не допускається наявність порожніх місць на аркуші в середині тексту (наприклад, праворуч або ліворуч від рисунка).

Вимоги та рекомендації до оформлення презентації

Підготовку презентацій, які готуються в розрізі самостійних робіт, варто розпочати із визначення результатів, які доцільно винести в доповідь самостійної роботи. До таких можуть належати:

- країна, регіон розташування та історичний період;
- природні особливості та їх вплив на формування садів;
- типи садів, їх значення у житті соціуму;
- композиційна організація території;
- рослини, які використовувалися, їх композиційне, символічне, утилітарне значення.

Окрім рекомендованих аспектів, зміст доповіді та презентації визначається відповідно до об'єкта самостійної роботи (типу садів, окремого палацово-паркового ансамблю, рослин, що застосовувалися в межах певної країни упродовж конкретного історико-архітектурного періоду тощо).

Структура доповіді має важливе значення для сприйняття презентаційного матеріалу та може як допомогти в доступній формі донести інформацію, так і ускладнити розуміння. Відповідно, матеріал, який пропонується, має бути викладений послідовно, відповідно до змісту самостійної роботи.

За результатами проведеного аналізу необхідно скласти орієнтовний текст доповіді та презентацію в програмі *PowerPoint* або іншому редакторі створення презентацій. Зручніше це робити паралельно. Кількість слайдів не має перевищувати 15, а **текст доповіді** до презентації – **три сторінки**. Під час формування тексту варто зазначати слайд, якого він стосується.

У першому слайді необхідно зазначити назву закладу вищої освіти, навчально-наукового інституту, кафедри повністю; назву роботи та тему доповіді; інформацію про доповідача (шифр групи та ПІБ); інформацію про керівника (посада, науковий ступінь, вчене звання та ПІБ); рік підготовки презентації (рис. 3).

У другому слайді необхідно навести структуру (план) доповіді, складові якої на подальших слайдах повторюються відповідно до їх змісту. До прикладу,

першим пунктом в структурі доповіді може бути «Географічне положення, природні умови та основні етапи розвитку Римської імперії», що має повторюватися на всіх слайдах, де наводиться інформація, яка стосується саме цієї частини доповіді.

Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова

Навчально-науковий інститут архітектури, дизайну та образотворчого мистецтва

Кафедра ландшафтного проектування та садово-паркового мистецтва

ПРЕЗЕНТАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ 1

НА ТЕМУ «ГРОМАДСЬКІ САДИ АНТИЧНОЇ ГРЕЦІЇ»

Підготувала: студентка СПГ 2023-1

Коваленко І. М.

Керівник: проф. кафедри ЛПСМ,
д-р арх., доц. Гатальська Н. В.

2024

Рисунок 3 – Приклад оформлення першого слайду презентації самостійної роботи

Усі ілюстрації, наведені в доповіді, мають бути підписані відповідно до вимог, наведених вище. Під час презентації доповіді варто пам'ятати, що текст, який наводиться в усній формі, не повинен дублюватися на слайді. Завершується презентація висновками, які не зачитуються.

На останньому слайді наводиться перелік посилань, оформлений відповідно до чинного в Україні ДСТУ 8302:2015 [5].

Для кращого результату необхідно спробувати викласти презентативний матеріал та визначити час, необхідний для доповіді (доповідь має тривати близько 5-ти хвилин). Це допоможе скорегувати презентацію та текст.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

ІСТОРІЯ САДІВ І ПАРКІВ СТАРОДАВНЬОГО СВІТУ

Розглядаються поняття стилю в садово-парковому мистецтві, історичні аспекти формування садово-паркових стилів. Висвітлюються питання передумов та чинників впливу на формування садів стародавнього світу – Стародавнього Єгипту, Ассирії, Вавилону, Персії, Античної Греції та Римської імперії.

Практична робота 1

Аналіз особливостей садів Стародавнього Єгипту

Мета – закріпити знання щодо особливостей формування садів Стародавнього Єгипту, навчитися розрізняти їх типи та визначати передумови створення й розвитку.

Прилади і матеріали: комп'ютерна техніка із програмним забезпеченням для формування текстових файлів, інформаційні джерела, зокрема інтернет-ресурси.

План роботи

1. Добір матеріалів для виявлення особливостей формування та розвитку садів Стародавнього Єгипту.
2. Аналіз матеріалів (графічних іконографічних та письмових) та формування узагальнень.

Методика виконання

1. Добір матеріалів для виявлення особливостей формування та розвитку садів Стародавнього Єгипту.

Використовуючи друковані джерела інформації та інтернет-ресурси, необхідно здійснити пошук даних, пов'язаних із формуванням садів Стародавнього Єгипту. При цьому варто зосередити увагу на певному історичному періоді (Давнє, Середнє або Нове Царство), часі правління окремого фараона або типі саду (палацовий, храмовий, приватний). Окрім того, під час аналізу можна зосередити увагу на конкретному об'єкті, наприклад саду

заупокійного храму Хатшепсут.

Інформацію щодо особливостей садів Стародавнього Єгипту варто здійснювати із використанням джерел різними мовами, насамперед англійською. Для пошуку та аналізу їх результатів можуть бути застосовані онлайн-перекладачі.

2. Аналіз матеріалів (графічних, іконографічних та письмових) та формування узагальнень.

Відповідно до змісту матеріалів необхідно структурувати отримані матеріали інформації, виокремивши текстові та ілюстративні, а також зробити узагальнення:

- щодо загальної характеристики історичного періоду та передумови формування садів (Давнє, Середнє або Нове царство);

- типів садів і парків, особливостей використання компонентів ландшафту;

- особливостей планування (основні лінії та форми, їх розміщення на плані);

- рослин, які використовувалися в садах, їх значення (функціональне, символічне, утилітарне тощо);

- характерні особливості, притаманні лише такому типу садів (або конкретному об'єкту).

Із загальної кількості ілюстрацій необхідно обрати зображення, плани, історичні реконструкції тощо, які найкраще ілюструють зміст роботи та можуть бути використані при оформленні.

За результатами узагальнень необхідно сформулювати текст на 2–3 сторінки відповідно до вимог, наведених вище.

Форма подання. Робота складається з титульного аркуша (дод. А), основної частини, висновків та переліку посилань, який формується на окремому аркуші. Робота подається на аркушах формату А4 в електронному вигляді (формат файлу – *pdf*), що завантажуються на електронний курс на базі платформи *Moodle* (URL: <https://dl.kname.edu.ua/course/view.php?id=1613>).

Практична робота 2

Аналіз особливостей садів та парків народів Межиріччя

Мета – закріпити знання щодо особливостей формування садів країн Межиріччя, навчитися розрізняти їх типи, визначати передумови створення, розвитку та взаємовпливу.

Прилади і матеріали: комп'ютерна техніка із програмним забезпеченням для формування текстових файлів, інформаційні джерела, зокрема інтернет-ресурси.

План роботи

1. Добір матеріалів для виявлення особливостей формування та розвитку садів народів Межиріччя.
2. Аналіз матеріалів (графічних, іконографічних та письмових) та формування узагальнень.

Методика виконання

1. Добір матеріалів для виявлення особливостей формування та розвитку садів народів Межиріччя.

Використовуючи друковані джерела інформації та інтернет-ресурси, необхідно здійснити пошук даних, пов'язаних із формуванням садів народів Межиріччя (асирійців, семітів, вавилонян, персів, хетів, шумерів) до II ст. н. е. Варто зосередити увагу на певному історичному періоді, який пов'язаний із домінуванням певного народу в межах конкретної території. Окрім того, під час аналізу можна зосередити увагу на конкретному об'єкті, наприклад висячих садах Семіраміди. Для цього варто використовувати історичні дані, а не міфологічні, де часто згадуються саме ці сади.

Інформацію щодо особливостей садів Межиріччя варто здійснювати із застосуванням джерел різними мовами, насамперед англійською та арабською. Для пошуку та аналізу їх результатів можуть бути застосовані онлайн-перекладачі.

2. Аналіз матеріалів (графічних, іконографічних та письмових) та формування узагальнень.

Відповідно до змісту матеріалів необхідно структурувати отримані інформаційні матеріали, виокремивши текстові та ілюстративні, а також зробити узагальнення:

- щодо загальної характеристики історичного періоду та держави, яка домінувала в регіоні Межиріччя;
- типів садів, особливостей використання компонентів ландшафту, які використовувалися під час їхнього формування;
- особливостей планування (основні лінії та форми, їх розміщення на плані);
- рослин, які використовувалися в садах, їх значення (функціональне, символічне, утилітарне тощо);
- характерних особливостей, притаманних лише цьому типу садів (або конкретному об'єкту).

Із загальної кількості ілюстрацій необхідно обрати зображення, плани, історичні реконструкції тощо, які найкраще ілюструють зміст роботи та можуть бути використані при оформленні.

За результатами узагальнень необхідно сформувати текст на 2–3 сторінки відповідно до вимог, наведених вище.

Форма подання. Робота складається з титульного аркуша, основної частини, висновків та переліку посилань, який формується на окремому аркуші. Робота подається на аркушах формату А4 в електронному вигляді (формат файлу – *pdf*), що завантажуються на електронний курс на базі платформи *Moodle* (URL: <https://dl.kname.edu.ua/course/view.php?id=1613>).

Практична робота 3

Аналіз особливостей садів Античної Греції

Мета – закріпити знання щодо особливостей формування садів Античної Греції, розрізняти їх типи та визначати передумови створення та розвитку.

Прилади і матеріали: комп'ютерна техніка із програмним забезпеченням для формування текстових файлів, інформаційні джерела,

зокрема інтернет-ресурси.

План роботи

1. Добір матеріалів для виявлення особливостей формування та розвитку садів Античної Греції.

2. Аналіз матеріалів (графічних, іконографічних та письмових) та формування узагальнень.

Методика виконання

1. Добір матеріалів для виявлення особливостей формування та розвитку садів Античної Греції.

Використовуючи друковані джерела інформації та інтернет-ресурси, необхідно здійснити пошук даних, пов'язаних із формуванням садів міст-держав та замських маєтків Античної Греції. У розрізі практичної роботи за бажанням можна проаналізувати сади Мінойської та Мікенської цивілізацій.

До основних джерел інформації щодо садів періоду Античної Греції належать їх описи, зокрема в літературних творах, та окремі зображення на посуді. Окрім того, можуть бути використані історичні реконструкції науковців, що відтворюють окремі історичні об'єкти на основі комплексу археологічних та історичних досліджень. Одним з таких джерел інформації можуть бути історичні реконструкції Жана-Клода Голвіна, що містяться у вільному доступі в Інтернеті (URL;<https://jeanclaudegolvin.com/en/antiquity/>).

Інформацію щодо особливостей садів Античної Греції варто використовувати із застосуванням джерел різними мовами, насамперед грецькою та англійською. Для пошуку та аналізу їхніх результатів можуть бути застосовані онлайн-перекладачі.

2. Аналіз матеріалів (графічних, іконографічних та письмових) та формування узагальнень.

Відповідно до змісту матеріалів необхідно структурувати отримані інформаційні матеріали, виокремивши текстові та ілюстративні, а також зробити узагальнення:

- щодо загальної характеристики історичного періоду (крито-мікенського,

гомерівського, архаїчного, класичного, елліністичного);

– типів садів, особливостей використання компонентів ландшафту, які використовувалися під час їхнього формування, приділяючи особливу увагу рельєфу;

– особливостей планування (основні лінії та форми, їх розміщення на плані);

– рослин, які використовувалися в садах, їх значення (функціональне, символічне, утилітарне тощо);

– характерних особливостей, притаманних лише цьому типу садів (або конкретному об'єкту).

Із загальної кількості ілюстрацій необхідно обрати зображення, історичні реконструкції тощо, які найкраще ілюструють зміст роботи та можуть бути використані під час оформлення.

За результатами узагальнень необхідно сформувати текст на 2–3 сторінки відповідно до вимог, наведених вище.

Форма подання. Робота складається з титульного аркуша, основної частини, висновків та переліку посилань, який формується на окремому аркуші. Робота подається на аркушах формату А4 в електронному вигляді (формат файлу – *pdf*), що завантажуються на електронний курс на базі платформи *Moodle* (URL: <https://dl.kname.edu.ua/course/view.php?id=1613>).

Практична робота 4

Аналіз особливостей міських садів та заміських вілл Римської імперії

Мета – закріпити знання щодо особливостей формування садово-паркового мистецтва Римської імперії, навчитися розрізняти типи садів та визначати передумови їхнього створення й розвитку.

Прилади і матеріали: комп'ютерна техніка із програмним забезпеченням для формування текстових файлів, інформаційні джерела, зокрема інтернет-ресурси.

План роботи

1. Добір матеріалів для виявлення особливостей формування та розвитку міських садів та замських вілл Римської імперії.

2. Аналіз матеріалів (графічних, іконографічних та письмових) та формування узагальнень.

Методика виконання

1. Добір матеріалів для виявлення особливостей формування та розвитку міських садів та замських вілл Римської імперії.

Використовуючи друковані джерела інформації та інтернет-ресурси, необхідно здійснити пошук даних, пов'язаних із формуванням міських садів та замських вілл Римської імперії. У розрізі практичної роботи варто приділити увагу впливу грецького, асирійського, вавилонського, єгипетського мистецтв на формування міських садів та замських вілл. Варто зосередити увагу на певному типі об'єкта (храмовому, міському приватному, замській віллі). Окрім того, під час аналізу можна розглянути конкретний об'єкт, наприклад замську віллу імператора Адріана, римську віллу «Золотий дім» Нерона тощо.

До основних джерел інформації щодо садів періоду Римської імперії належать їхні описи, плани, археологічні знахідки, зокрема за межами сучасної Італії. Окрім того, можуть бути використані історичні реконструкції науковців, що відтворюють окремі історичні об'єкти на основі комплексу археологічних та історичних досліджень. Одним із таких джерел інформації можуть бути історичні реконструкції Жана-Клода Голвіна (URL: <https://jeanclaudegolvin.com/en/antiquity/>), 3D відео-реконструкції (URL: <https://bitly.ws/3bqhY>), що містяться у вільному доступі в Інтернеті.

Інформацію щодо особливостей садів Римської імперії варто використовувати із застосуванням джерел різними мовами, насамперед італійською та англійською. Для пошуку й аналізу їх результатів можуть бути застосовані онлайн-перекладачі.

2. Аналіз матеріалів (графічних, іконографічних та письмових) і формування узагальнень.

Відповідно до змісту матеріалів необхідно структурувати отримані інформаційні матеріали, виокремивши текстові та ілюстративні, а також зробити узагальнення:

- щодо загальної характеристики Римської імперії як держави;
- типів садів, їх розташування та значення у житті римлян;
- використання компонентів ландшафту, особливу увагу приділити рельєфу та особливостям його формування;
- особливостей планування (основні лінії та форми, їх розміщення на плані);
- рослин, які використовувалися в садах, їх значення (функціональне, символічне, утилітарне тощо);
- характерних особливостей, притаманних лише цьому типу садів (або конкретному об'єкту).

Із загальної кількості ілюстрацій необхідно обрати зображення, історичні реконструкції тощо, які найкраще ілюструють зміст роботи та можуть бути використані при оформленні.

За результатами узагальнень необхідно сформулювати текст на 2–3 сторінки відповідно до вимог, наведених вище.

Форма подання. Робота складається з титульного аркуша, основної частини, висновків та переліку посилань, який формується на окремому аркуші. Робота подається на аркушах формату А4 в електронному вигляді (формат файлу – *pdf*), що завантажуються на електронний курс на базі платформи *Moodle* (URL: <https://dl.kname.edu.ua/course/view.php?id=1613>).

Практична робота 5

Оформлення колажу на тему «Сади стародавнього світу»

Мета – закріпити знання щодо особливостей формування садів стародавнього світу.

Прилади і матеріали: аркуш цупкого паперу або картону формату А3 (білого або кольорового), роздруковані матеріали, що ілюструють садово-

паркове мистецтво обраного регіону або періоду стародавнього світу, лінери, ножиці, клей, фарби та пензлики (за бажанням).

План роботи

1. Вибір складових та формування композиції колажу.
2. Вирізання та наклеювання елементів колажу.
3. Деталізація та узагальнення.
4. Оформлення написів.

Методика виконання

1. Вибір складових та формування композиції колажу.

За результатами виконаних практичних робіт (1–4) та підготовки самостійної роботи 1 обрати історико-архітектурний період та / або регіон для оформлення колажу. При виборі складових доцільно обирати матеріали, які найкраще ілюструють садово-паркове мистецтво обраного періоду (регіону). До таких можуть належати копії планів, фресок, світлини артефактів із зображенням садів та окремих рослин тощо. Окрім ілюстрацій, варто підібрати шрифт для створення написів колажу, стилізований під історико-архітектурний період.

Після добору матеріалів необхідно сформувати композицію на аркуші, позначивши олівцем основні складові колажу:

- зображення, що ілюструють садово-паркове мистецтво обраного регіону або періоду стародавнього світу;
- написи (назва роботи, тема, підписи до всіх ілюстрацій, інформація про виконавця);
- додаткові елементи – орнаменти, декор тощо.

Розмір написів має визначатися їх інформаційним та композиційним значенням. Найбільшим є напис «Практична робота 5», меншим за розміром – тема роботи, а найменшими – підписи ілюстрацій. При формуванні композиції варто 30 % аркуша залишити порожнім для уникнення перенавантаження. Вибір кольору аркуша та зображень повинні визначатися домінуванням кольорів у мистецтві обраної історико-архітектурної епохи.

2. Вирізання та наклеювання елементів колажу.

Після узгодження композиції необхідно вирізати всі необхідні елементи та перевірити правильність формування композиції, приклавши елементи на аркуш. У разі невідповідності розмірів вирізаних елементів відведеним їм місцям на колажі потрібно виконати уточнення, після остаточного узгодження композиції – наклеїти основні елементи на аркуш та виконати написи олівцем.

3. Деталізація та узагальнення.

Виконати деталізацію необхідно за допомогою додаткових елементів, використавши контурну обробку зображень тощо. На цьому етапі завершується формування композиції шляхом додавання декоративних елементів, поєднання елементів колажу орнаментальними мотивами, уточнюються розміри написів.

4. Оформлення написів.

Останніми оформлюються написи за допомогою лінера або фарб. Для оформлення написів необхідно використати попередньо обраний шрифт. Оформлення написів має узгоджуватися із композицією та стилістикою колажу.

Готовий колаж необхідно відсканувати і зберегти у форматі *pdf*.

Форма подання. Робота подається на аркуші формату А3 в електронному вигляді (формат файлу – *pdf*), що завантажуються на електронний курс на базі платформи *Moodle* (URL: <https://dl.kname.edu.ua/course/view.php?id=1613>).

Самостійна робота № 1

Підготовка доповіді на тему «Сади стародавнього світу»

Матеріал презентації та доповіді має бути викладений послідовно, відповідно до змісту проведеного аналізу. Починати необхідно з окреслення країни, регіону розташування та історичного періоду. Далі перелічуються природні особливості та їх вплив на формування садів, їхні типи та значення у житті соціуму. Заключна частина презентації має окреслювати композиційну організацію території обраного об'єкта або типу садів.

Важливе значення при підготовці та оформленні презентації мають ілюстрації та відео, які використовуються для унаочнення проведеного аналізу та доповіді. Окрім того, використання тексту на слайді необхідно мінімізувати.

На підставі попередніх робіт необхідно скласти орієнтовний текст та презентацію в програмі *PowerPoint* або іншому редакторі створення презентацій відповідно до вимог, окреслених вище.

Форма подання. Презентація подається в електронному вигляді (формат – *pdf*), що завантажується на електронний курс на базі платформи *Moodle* (URL: <https://dl.kname.edu.ua/course/view.php?id=1617>) та презентується на практичному занятті.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

САДОВО-ПАРКОВЕ МИСТЕЦТВО КРАЇН БЛИЗЬКОГО ТА ДАЛЕКОГО СХОДУ

Визначаються основні підходи та прийоми формування садів країн Близького Сходу, Індії, Китаю та Японії. Розглядаються питання впливу ісламу та традицій перських садів на становлення та розвиток ісламських садів. Окреслюється роль релігії і філософії Китаю як основних чинників формування садово-паркового мистецтва. Розглядається ідеологічний контекст формування садів Японії, композиція та особливості організації простору.

Практична робота 6

Аналіз особливостей садів Китаю

Мета – закріпити знання щодо особливостей формування садів Китаю, навчитися розрізняти їх типи, визначати передумови створення та розвитку.

Прилади і матеріали: комп'ютерна техніка із програмним забезпеченням для формування текстових файлів, інформаційні джерела, зокрема інтернет-ресурси.

План роботи

1. Добір матеріалів для виявлення особливостей формування та розвитку приватних садів та імператорських палацово-паркових комплексів Китаю.
2. Аналіз матеріалів (графічних, іконографічних та письмових) та формування узагальнень.

Методика виконання

1. Добір матеріалів для виявлення особливостей формування й розвитку приватних садів та імператорських палацово-паркових комплексів Китаю.

Використовуючи друковані джерела інформації та інтернет-ресурси, необхідно здійснити пошук даних, пов'язаних із формуванням приватних садів та палацово-паркових ансамблів Китаю. У розрізі практичної роботи варто приділити увагу впливу природних умов та ідеологічних концепцій на формування садів Китаю. Варто зосередити увагу на певному типі об'єкта

(храмовому, міському приватному, імператорському, палацово-парковому комплексі). Окрім того, можна здійснити аналіз конкретного об'єкта, наприклад Саду незграбного управителя, парку Бей-Хай тощо. Окремої уваги заслуговує мистецтво створення бонсай, що виникло на території Китаю та може стати темою для виконання завдання практичної роботи.

Якщо об'єкт зберігся донині, необхідно наголосити на його культурному значенні – чи є він об'єктом Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, чи охороняється державою.

Зважаючи на те що нині збереглася значна частина історичних садів та палацово-паркових комплексів, що належать до Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, джерелами інформації щодо формування садів Китаю можуть бути офіційні сайти цих об'єктів. На сайтах історичних садів, парків та палацово-паркових ансамблів Китаю можна знайти їх описи, плани (як сучасні, так і історичні), археологічні характеристики. Окрім того, варто звернутися до офіційного сайту ЮНЕСКО (URL: <https://bitly.ws/3bmyo>), де також можна знайти інформацію про сади Китаю, які охороняються. Важливим джерелом отримання інформації про пейзажі садів Китаю можуть бути твори живопису, що можуть використовуватися для порівняння змін, які відбувалися упродовж розвитку об'єкта.

Інформацію щодо особливостей садів Китаю варто здійснювати із застосуванням джерел різними мовами, насамперед англійською та китайською. Для пошуку та аналізу їх результатів можуть застосовуватися онлайн-перекладачі.

2. Аналіз матеріалів (графічних, іконографічних та письмових) та формування узагальнень.

Відповідно до змісту матеріалів необхідно структурувати отримані інформаційні матеріали, виокремивши текстові та ілюстративні, а також зробити узагальнення:

- щодо ідеологічних передумов формування садів на території Китаю;
- типів садів, особливостей використання компонентів ландшафту,

особливу увагу приділити значенню води та каміння;

– особливостей планування (основні лінії та форми, їх розміщення на плані);

– рослин, які використовувалися в садах, їх значення (функціональне, символічне, утилітарне тощо);

– характерних особливостей, притаманних лише цьому типу садів (або конкретному об'єкту).

Із загальної кількості ілюстрацій необхідно обрати зображення, історичні реконструкції тощо, які найкраще ілюструють зміст роботи та можуть бути використані під час оформлення.

За результатами узагальнень необхідно сформулювати текст на 2–3 сторінки відповідно до вимог, наведених вище.

Форма подання. Робота складається з титульного аркуша, основної частини, висновків та переліку посилань, який формується на окремому аркуші. Робота подається на аркушах формату А4 в електронному вигляді (формат файлу – *pdf*), що завантажуються на електронний курс на базі платформи *Moodle* (URL: <https://dl.kname.edu.ua/course/view.php?id=1613>).

Практична робота 7

Аналіз особливостей садів Японії

Мета – закріпити знання щодо особливостей формування садів Японії, навчитися розрізняти їх типи, визначати передумови створення та розвитку.

Прилади і матеріали: комп'ютерна техніка із програмним забезпеченням для формування текстових файлів, інформаційні джерела, зокрема інтернет-ресурси.

План роботи

1. Добір матеріалів для виявлення особливостей формування та розвитку садів Японії.

2. Аналіз матеріалів (графічних, іконографічних та письмових) і формування узагальнень.

Методика виконання

1. Добір матеріалів для виявлення особливостей формування та розвитку садів Японії.

Використовуючи друковані джерела інформації та інтернет-ресурси, необхідно здійснити пошук даних, пов'язаних із формуванням приватних та храмових садів, імператорських палацово-паркових комплексів Японії, а також Садів чайної церемонії. У розрізі практичної роботи варто приділити увагу впливу природних умов та ідеологічних концепцій на формування садів Японії, окреслити значення окремих компонентів саду (каміння, рослин, води). При цьому варто зосередити увагу на певному типі об'єкта (храмовому, міському приватному, імператорському саду чи садах чайної церемонії) або на конкретному об'єкті, наприклад садах храму Рьоан-дзі, імператорському палацово-парковому ансамблі Кацура тощо. Якщо об'єкт зберігся донині, необхідно акцентувати на його культурному значенні: чи є він об'єктом Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, чи охороняється державою. Особливої уваги заслуговує мистецтво створення бонсай та нівакі, аналіз формування яких на території Японії може стати темою для виконання завдання практичної роботи.

Зважаючи на те що значна частина історичних садів Японії, що належать до Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, збереглися донині, джерелами інформації про їх формування можуть бути офіційні сайти цих об'єктів. На сайтах історичних садів, парків та палацово-паркових ансамблів Японії можна знайти їх описи, плани (як сучасні, так і історичні), археологічні характеристики. Окрім того, варто звернутися до офіційного сайту ЮНЕСКО (URL: <https://bitly.ws/3bmBv>), де також можна знайти інформацію про пам'ятки Японії, зокрема й сади. Важливим джерелом отримання уявлення щодо пейзажів садів Японії можуть бути твори живопису, що можуть використовуватися для порівняння змін, які відбувалися упродовж розвитку об'єкта. Додатковим джерелом інформації щодо особливостей садів Японії можуть бути відео на ютубі (URL: <https://www.youtube.com/@harukawafilmworks>), які дають змогу розглянути сучасний стан історичних садів Японії.

Інформацію щодо особливостей садів Японії варто здійснювати із застосуванням джерел різними мовами, насамперед японською та англійською. Для пошуку та аналізу їх результатів можуть бути застосовані онлайн-перекладачі.

2. Аналіз матеріалів (графічних, іконографічних та письмових) та формування узагальнень.

Відповідно до змісту матеріалів необхідно структурувати отримані інформаційні матеріали, виокремивши текстові та ілюстративні, а також зробити узагальнення:

- щодо ідеологічних передумов формування садів Японії;
- типів садів, особливостей використання компонентів ландшафту, особливу увагу приділити застосуванню каміння та води;
- особливостей планування;
- рослин, які використовувалися в садах, їх значення, особливостей їх формування;
- характерних ознак, притаманних лише цьому типу садів (або конкретному об'єкту).

Із загальної кількості ілюстрацій необхідно вибрати зображення, історичні реконструкції, сучасні світлини тощо, які найкраще ілюструють зміст роботи та можуть бути використані під час оформлення.

За результатами узагальнень необхідно сформулювати текст на 2–3 сторінки відповідно до вимог, наведених вище.

Форма подання. Робота складається з титульного аркуша, основної частини, висновків та переліку посилань, який формується на окремому аркуші. Робота подається на аркушах формату А4 в електронному вигляді (формат файлу – *pdf*), що завантажуються на електронний курс на базі платформи *Moodle* (URL: <https://dl.kname.edu.ua/course/view.php?id=1613>).

Практична робота 8

Аналіз особливостей садів Індії та Пакистану

Мета – закріпити знання щодо особливостей формування садів Індії та Пакистану, навчити розрізняти їх типи, визначати передумови створення та розвитку.

Прилади і матеріали: комп'ютерна техніка із програмним забезпеченням для формування текстових файлів, інформаційні джерела, зокрема інтернет-ресурси.

План роботи

1. Добір матеріалів для виявлення особливостей формування та розвитку садово-паркового мистецтва Індії та Пакистану.
2. Аналіз матеріалів (графічних, іконографічних та письмових) та формування узагальнень.

Методика виконання

1. Добір матеріалів для виявлення особливостей формування та розвитку садово-паркового мистецтва Індії та Пакистану.

Використовуючи друковані джерела інформації та інтернет-ресурси, необхідно здійснити пошук даних, пов'язаних із формуванням садів при палацах, мавзолеях, мечетях та буддійських храмах Індії і Пакистану. У розрізі практичної роботи варто приділити увагу використанню перського типу планування Шарах-багх у садах Індії та Пакистану, а також тому, як природні умови регіону вплинули на особливості формування їх індивідуальних ознак. Важливим є застосування планів та зображень садів, що аналізуються.

Зважаючи на те що донині збереглася значна частина історичних палацово-паркових ансамблів, садів при мавзолеях, джерелами інформації про формування садів Індії та Пакистану можуть бути офіційні сайти таких об'єктів, де розміщено описи, плани, історичні зображення та сучасні світлини об'єктів. Окрім того, можуть бути використані твори живопису, а також ілюстрації книжок.

Інформацію щодо особливостей садів Індії та Пакистану варто здійснювати із застосуванням англомовних джерел. Для пошуку та аналізу їх результатів можуть бути застосовані онлайн-перекладачі.

2. Аналіз матеріалів (графічних, іконографічних та письмових) та формування узагальнень.

Відповідно до змісту матеріалів необхідно структурувати отримані інформаційні матеріали, виокремивши текстові та ілюстративні, а також зробити узагальнення:

- щодо перського впливу на формування садів Індії та Пакистану;
- значення води у плануванні території;
- типів садів, особливостей формування їх території – спільні та відмінні ознаки відповідно до функціонального використання об'єкта;
- рослин, які використовувалися в садах, їх значення (функціональне, символічне, декоративне, утилітарне тощо);
- характерних особливостей, притаманних лише цьому типу садів (або конкретному об'єкту).

Із загальної кількості ілюстрацій необхідно вибрати зображення, які найкраще ілюструють зміст роботи та можуть бути використані під час оформлення.

За результатами узагальнень необхідно сформулювати текст на 2–3 сторінки відповідно до вимог, наведених вище.

Форма подання. Робота складається з титульного аркуша, основної частини, висновків та переліку посилань, який формується на окремому аркуші. Робота подається на аркушах формату А4 в електронному вигляді (формат файлу – *pdf*), що завантажуються на електронний курс на базі платформи *Moodle* (URL: <https://dl.kname.edu.ua/course/view.php?id=1613>).

Практична робота 9

Аналіз особливостей формування ісламського саду

Мета – закріпити знання щодо особливостей формування ісламських садів на території країн Близького Сходу та Європи.

Прилади і матеріали: комп'ютерна техніка із програмним забезпеченням для формування текстових файлів, інформаційні джерела, зокрема інтернет-ресурси.

План роботи

1. Добір матеріалів для окреслення особливостей формування та розвитку ісламських садів.
2. Аналіз матеріалів (графічних, іконографічних та письмових) і формування узагальнень.

Методика виконання

1. Добір матеріалів для окреслення особливостей формування та розвитку ісламських садів.

Використовуючи друковані джерела інформації та інтернет-ресурси, необхідно здійснити пошук даних, пов'язаних із формуванням садів при палацах та мечетях країн Близького Сходу. У розрізі практичної роботи варто приділити особливу увагу використанню перського типу планування Шарах-багх у садах країн Близького Сходу після розповсюдження ісламу та впливу релігії на розвиток прийомів організації території садів у наступні періоди. Важливо застосовувати плани та зображення садів, що аналізуються.

Окремою темою практичної роботи, на якій може бути зосереджена увага, – ісламські сади на території Європи, зокрема Піренейському півострові. У розрізі аналізу формування ісламських садів на території Європи варто звернути увагу:

- на передумови їх формування;
- місце розташування;
- композиційні прийоми планування;
- асортимент рослин.

Зважаючи на те що донині значна частина історичних садів і парків, як на території Близького Сходу, так і Європи, збереглася, джерелами інформації про формування садів можуть бути офіційні сайти садів, де розміщено описи, плани, історичні зображення та сучасні світлини об'єктів. Окрім того, можуть бути використані твори живопису, а також ілюстрації книжок.

Інформацію щодо особливостей ісламських садів варто здійснювати із застосуванням англійських джерел. Для пошуку та аналізу їх результатів можуть бути застосовані онлайн-перекладачі.

2. Аналіз матеріалів (графічних, іконографічних та письмових) та формування узагальнень.

Відповідно до змісту матеріалів необхідно структурувати отримані інформаційні матеріали, виокремивши текстові та ілюстративні, а також зробити узагальнення:

- щодо впливу мусульманства на формування садів;
- значення рельєфу, води та рослин для організації території;
- типів садів, особливостей формування їх території – спільні та відмінні ознаки відповідно до функціонального використання об'єкта;
- характерні особливості, притаманні лише цьому типу садів (або конкретному об'єкту).

Із загальної кількості ілюстрацій необхідно обрати зображення, які найкраще ілюструють зміст роботи та можуть бути використані під час оформлення.

За результатами узагальнень необхідно сформулювати текст на 2–3 сторінки відповідно до вимог, наведених вище.

Форма подання. Робота складається з титульного аркуша, основної частини, висновків та переліку посилань, який формується на окремому аркуші. Робота подається на аркушах формату А4 в електронному вигляді (формат файлу – *pdf*), що завантажуються на електронний курс на базі платформи Moodle (URL: <https://dl.kname.edu.ua/course/view.php?id=1613>).

Практична робота 10

Оформлення колажу на тему «Сади країн Близького та Далекого Сходу»

Мета – закріпити знання щодо особливостей формування садів країн Близького та Далекого Сходу.

Прилади і матеріали: аркуш цупкого паперу або картону формату А3, роздруковані матеріали, лінери, ножиці, клей, фарби та пензлики (за бажанням).

План роботи

1. Вибір складових та формування композиції колажу.
2. Вирізання та наклеювання елементів колажу.
3. Деталізація та узагальнення.
4. Оформлення написів.

Методика виконання

1. Вибір складових та формування композиції колажу.

Розробка колажу передбачає порівняльний аналіз садів Китаю та Японії, ісламських садів Близького Сходу та Європи або ісламських садів Близького Сходу та Індії. Відповідно, за результатами виконаних практичних робіт (5–9) та підготовки самостійної роботи 2 обрати період та регіон для оформлення колажу. Під час вибору складових доцільно обирати матеріали, які найкраще ілюструють характерні особливості садів обраних країн та періодів. Основними компонентами колажу, які є основою порівняльного аналізу композиційних особливостей організації території садів, є плани. Один колаж має містити мінімум два плани садів різних регіонів, обраних для порівняння. Наприклад, плани саду Японії періоду Асука та саду Китаю династії Тан, що відповідають одному історичному періоду. Окрім планів садів, необхідно дібрати світлини та художні зображення їх пейзажів, що можуть ілюструвати як подібні, так і відмінні ознаки. Особливу увагу під час аналізу подібних та відмінних ознак варто приділяти компонентам саду – рослинам, водоймам та водним облаштуванням, камінню, архітектурним елементам тощо. Окрім ілюстрацій, варто дібрати шрифт для створення написів колажу, характерний або стилізований під тематику колажу.

Після добору матеріалів необхідно сформувати композицію на аркуші, позначивши олівцем основні складові колажу, а саме:

– плани садів (повинні бути домінантами композиції, що визначають розташування решти елементів) та зображення (світлини й рисунки, що ілюструють подібні та відмінні ознаки);

– написи (назва роботи, тема, підписи та роз'яснення, інформація про виконавця);

– додаткові елементи – орнаменти, декор тощо.

Розмір написів має визначатися їх інформаційним та композиційним значенням. Найбільшим є напис «Практична робота 10», меншим за розміром є тема роботи, а найменшими – підписи ілюстрацій. Під час формування композиції варто 30 % аркуша залишити порожнім для уникнення перевантаження. Вибір кольору аркуша та зображень повинен визначатися домінуванням кольорів у мистецтві обраної історико-архітектурної епохи.

2. Вирізання та наклеювання елементів колажу.

Після узгодження композиції необхідно вирізати всі необхідні елементи та перевірити правильність формування композиції, наклавши їх на аркуш. У разі невідповідності розмірів вирізаних елементів відведеним їм місцям на колажі потрібно виконати уточнення. Після остаточного узгодження композиції наклеїти основні елементи на аркуш та виконати написи олівцем.

3. Деталізація та узагальнення.

Деталізацію необхідно виконувати за допомогою додаткових елементів, використання контурного оброблення зображень, поєднувальних ліній та векторів тощо. На цьому етапі формування композиції завершується шляхом додавання декоративних елементів, поєднання елементів колажу орнаментальними мотивами, уточнюються розміри написів.

4. Оформлення написів.

Останніми оформлюються написи за допомогою лінера або фарб. Для оформлення написів необхідно використати попередньо обраний шрифт. Оформлення написів має узгоджуватися з композицією та загальною

стилістикою колажу.

Готовий колаж необхідно відсканувати і зберегти у форматі *pdf*.

Форма подання. Робота подається на аркуші формату А3 в електронному вигляді (формат файлу – *pdf*), що завантажуються на електронний курс на базі платформи *Moodle* (URL: <https://dl.kname.edu.ua/course/view.php?id=1613>).

Самостійна робота № 2

Підготовка доповіді на тему «Сади Близького та Далекого Сходу»

Матеріал презентації та доповіді має бути викладений послідовно, відповідно до змісту проведеного аналізу. Починати необхідно з окреслення країни, регіону розташування та історичного періоду. Далі наводяться природні особливості та визначаються їхній вплив на формування садів, типи та значення у житті соціуму. Основна частина презентації має фокусуватися на одному ландшафтного об'єкті та розкривати його особливості, зокрема:

- історичні аспекти формування;
- етапи розвитку;
- композиційна організація території;
- історико-культурне значення;
- сучасний стан та використання (за умови його збереження).

Важливе значення під час підготовки та оформлення презентації мають ілюстрації та відео для унаочнення проведеного аналізу, а також доповіді. Окрім того, використання тексту на слайді потрібно мінімізувати.

На підставі попередніх робіт необхідно скласти орієнтовний текст та презентацію в програмі *PowerPoint* або іншому редакторі створення презентацій відповідно до вимог, окреслених вище.

Форма подання. Презентація подається в електронному вигляді (формат – *pdf*), що завантажуються на електронний курс на базі платформи *Moodle* (URL: <https://dl.kname.edu.ua/course/view.php?id=1617>) та презентується на практичному занятті.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3

САДОВО-ПАРКОВЕ МИСТЕЦТВО ЄВРОПИ

Висвітлюються особливості формування та розвитку садово-паркового мистецтва Європи від Середньовіччя до початку ХХ ст. Розглядаються трансформаційні процеси в межах палацово-паркових об'єктів та чинники впливу, які визначили особливості змін. Увага акцентується на значенні ідейно-символічної складової як основи формування палацово-паркових ансамблів та особливостях її вираження упродовж різних історичних періодів. Окреслюються етапи розвитку садово-паркового мистецтва України від найдавніших часів до сьогодення: особливості формування, вплив соціокультурних чинників, політичних подій у світлі розвитку європейської культури.

Практична робота 11

Аналіз особливостей садів Європи епохи Середньовіччя

Мета – закріпити знання щодо особливостей формування садів на території країн Європи в період Середньовіччя.

Прилади і матеріали: комп'ютерна техніка із програмним забезпеченням для формування текстових файлів, інформаційні джерела, зокрема інтернет-ресурси.

План роботи

1. Добір матеріалів для окреслення особливостей формування та розвитку садів на території Європи упродовж епохи Середньовіччя.
2. Аналіз матеріалів (графічних, іконографічних та письмових) та формування узагальнень.

Методика виконання

1. Добір матеріалів для окреслення особливостей формування та розвитку садів на території Європи упродовж епохи Середньовіччя.

Використовуючи друковані джерела інформації та інтернет-ресурси, необхідно здійснити пошук даних, пов'язаних із формуванням садів на території Європи в період V–XV ст. У розрізі практичної роботи варто

особливу увагу приділити особливостям формування садів упродовж раннього Середньовіччя, розвитку романського стилю та готики. Важливим аспектом аналізу є вплив християнства на формування та розвиток монастирських садів як періоду раннього середньовіччя, так і в подальші періоди.

Окремою темою практичної роботи, на якій може зосереджуватися увага, можуть бути ароматичні та аптекарські сади, замкові сади феодалів або садів-куртуази періоду готики.

Зважаючи на те що значна частина середньовічних садів (особливо при монастирях) збереглася донині, джерелами інформації щодо формування садів можуть бути офіційні сайти садів, де розміщено описи, плани, історичні зображення та сучасні світлини об'єктів. Окрім того, можуть бути використані гравюри, книжкова мініатюра, що активно розвивалася в епоху Середньовіччя.

Інформацію щодо особливостей садів епохи Середньовіччя варто здійснювати із використанням мов країн Європи, адже середньовічні сади були зосереджені в різних її частинах та нині є об'єктом досліджень науковців різних європейських країн. Для пошуку та аналізу джерел можуть бути застосовані онлайн-перекладачі.

2. Аналіз матеріалів (графічних, іконографічних та письмових) та формування узагальнень.

Відповідно до змісту матеріалів необхідно структурувати отримані інформаційні матеріали, виокремивши текстові та ілюстративні, а також зробити узагальнення:

- щодо впливу християнства на формування садів;
- типів садів, особливостей формування їх територій – спільні та відмінні ознаки відповідно до функціонального використання об'єкта та часу створення;
- особливостей використання рослин;
- характерних особливостей, притаманних лише цьому типу садів (або конкретному об'єкту).

Із загальної кількості ілюстрацій необхідно обрати зображення, які найкраще ілюструють зміст роботи та можуть бути використані під час

оформлення.

За результатами узагальнень необхідно сформувати текст на 2-3 сторінки відповідно до вимог, наведених вище.

Форма подання. Робота складається з титульного аркуша, основної частини, висновків та переліку посилань, який формується на окремому аркуші. Робота подається на аркушах формату А4 в електронному вигляді (формат файлу – *pdf*), що завантажуються на електронний курс на базі платформи *Moodle* (URL: <https://dl.kname.edu.ua/course/view.php?id=1613>).

Практична робота 12

Аналіз особливостей садів Європи епохи Відродження

Мета – закріпити знання щодо особливостей формування палацово-паркових ансамблів Європи упродовж епохи Відродження, зокрема композиційної організації їх території.

Прилади і матеріали: комп'ютерна техніка із програмним забезпеченням для формування текстових файлів, інформаційні джерела, зокрема інтернет-ресурси.

План роботи

1. Добір матеріалів для окреслення особливостей формування та розвитку садів на території Європи упродовж епохи Відродження.
2. Аналіз матеріалів (графічних, іконографічних та письмових) та формування узагальнень.

Методика виконання

1. Добір матеріалів для окреслення особливостей формування та розвитку садів на території Європи упродовж епохи Відродження.

Використовуючи друковані джерела інформації та інтернет-ресурси, необхідно здійснити пошук даних, пов'язаних із формуванням палацово-паркових ансамблів на території Європи в період XV–XVII ст. Для аналізу може бути обрана будь-яка країна Європи цього періоду або окремий об'єкт. У розрізі практичної роботи варто приділити увагу особливостям формування

садів упродовж епохи Відродження саме в межах обраної країни. Важливим аспектом аналізу є вплив італійських садів зазначеної епохи на прийоми, що застосовувалися в інших країнах Європи. Аналіз як окремого об'єкта, так і садів певної країни епохи Відродження передбачає аналіз композиційної організації території, що має окреслювати:

- значення рельєфу у формуванні композиції;
- розміщення композиційних осей, домінант, акцентів – елементів, що їх формують (архітектурні елементи, водні облаштування, рослини);
- символічне значення елементів композиції.

Окремою темою практичної роботи, на якій може бути зосереджена увага, є значення міфів стосовно наповнення саду елементами.

Зважаючи на те що значна частина садів епохи Відродження збереглася донині, особливо на території Італії, джерелами інформації щодо формування садів можуть бути офіційні сайти садів, де розміщено описи, плани, історичні зображення та сучасні світлини об'єктів. Аналіз композиційної організації здійснюється на основі планів та панорам (історичних і сучасних). Під час аналізу об'єктів, що збереглися, важливо окреслити зміни в їхній композиційній організації, функціональних особливостях та сучасному історико-культурному значенні.

Інформацію щодо особливостей садів епохи Відродження варто здійснювати із використанням мов країн Європи, насамперед англійської та італійської. Для пошуку та аналізу їх результатів можуть бути застосовані онлайн-перекладачі.

2. Аналіз матеріалів (графічних, іконографічних та письмових) та формування узагальнень.

Відповідно до змісту матеріалів необхідно структурувати отримані інформаційні матеріали, виокремивши текстові та ілюстративні, а також зробити узагальнення:

- щодо впливу культури періоду Римської імперії та міфології на формування садів та палацово-паркових ансамблів;

– композиційної організації території;
– особливостей використання рельєфу, водних облаштувань, архітектурних елементів, рослин.

Із загальної кількості ілюстрацій необхідно обрати зображення, які найкраще ілюструють зміст роботи та можуть бути використані під час оформлення.

За результатами узагальнень необхідно сформулювати текст на 2–3 сторінки відповідно до вимог, наведених вище.

Форма подання. Робота складається з титульного аркуша, основної частини, висновків та переліку посилань, який формується на окремому аркуші. Робота подається на аркушах формату А4 в електронному вигляді (формат файлу – *pdf*), що завантажуються на електронний курс на базі платформи *Moodle* (URL: <https://dl.kname.edu.ua/course/view.php?id=1613>).

Практична робота 13

Аналіз особливостей Бароко та Класицизму в палацово-паркових комплексах Європи

Мета – закріпити знання щодо особливостей формування палацово-паркових ансамблів Європи Бароко та Класицизму, зокрема композиційної організації їхньої території.

Прилади і матеріали: комп'ютерна техніка із програмним забезпеченням для формування текстових файлів, інформаційні джерела, зокрема інтернет-ресурси.

План роботи

1. Добір матеріалів для окреслення особливостей формування та розвитку барокових палацово-паркових комплексів на території Європи.

2. Аналіз матеріалів (графічних, іконографічних та письмових) та формування узагальнень.

Методика виконання

1. Добір матеріалів для окреслення особливостей формування та розвитку барокових палацово-паркових комплексів на території Європи.

Використовуючи друковані джерела інформації та інтернет-ресурси, необхідно здійснити пошук даних, пов'язаних із формуванням палацово-паркових ансамблів на території Європи в період XVII–XVIII ст. Для аналізу можна обрати будь-яку країну Європи цього періоду або окремий об'єкт. У розрізі практичної роботи особливу увагу варто приділити особливостям формування палацово-паркових ансамблів упродовж епохи Бароко саме в межах обраної країни. Важливим аспектом аналізу є вплив французьких палацово-паркових ансамблів епохи та творчості Андре Ленотра на прийоми, що застосовувалися в інших країнах Європи. Аналіз як окремого об'єкта, так і палацово-паркових ансамблів певної країни в епоху Бароко або Класицизму передбачає аналіз композиційної організації території, що має окреслювати:

- значення рельєфу у формуванні композиції;
- розміщення композиційних осей, домінант, акцентів – елементів, що їх формують (архітектурні, водні облаштування, рослини);
- символічне значення елементів композиції.

Окремою темою практичної роботи може бути творчість Андре Ленотра.

Зважаючи на те що значна частина палацово-паркових ансамблів епохи Бароко на території країн Європи збереглася донині, джерелами інформації про їх формування можуть бути офіційні сайти таких об'єктів, де розміщено описи, плани, історичні зображення та сучасні світлини. Аналіз композиційної організації здійснюється на основі планів та панорам (історичних і сучасних). Під час аналізу об'єктів, що зберіглися, важливо окреслити зміни в їхніх композиційній організації, функціональних особливостях та сучасному історико-культурному значенні.

Інформацію щодо особливостей палацово-паркових ансамблів епохи Бароко варто здійснювати із використанням мов країн Європи, насамперед

англійською та французькою. Для пошуку та аналізу їх результатів можуть бути застосовані онлайн-перекладачі.

2. Аналіз матеріалів (графічних, іконографічних та письмових) та формування узагальнень.

Відповідно до змісту матеріалів необхідно структурувати отримані інформаційні матеріали, виокремивши текстові та ілюстративні, а також зробити узагальнення:

- щодо впливу культури періоду Римської імперії та міфології на формування палацово-паркових ансамблів;
- композиційної організації території;
- особливостей використання рельєфу, водних облаштувань, архітектурних елементів, рослин.

Із загальної кількості ілюстрацій необхідно обрати зображення, які найкраще ілюструють зміст роботи та можуть бути використані під час оформлення.

За результатами узагальнень необхідно сформулювати текст на 2–3 сторінки відповідно до вимог, наведених вище.

Форма подання. Робота складається з титульного аркуша, основної частини, висновків та переліку посилань, який формується на окремому аркуші. Робота подається на аркушах формату А4 в електронному вигляді (формат файлу – *pdf*), що завантажуються на електронний курс на базі платформи *Moodle* (URL: <https://dl.kname.edu.ua/course/view.php?id=1613>).

Практична робота 14

Аналіз особливостей пейзажних парків Європи

Мета – закріпити знання щодо особливостей формування пейзажних парків Європи.

Прилади і матеріали: комп'ютерна техніка із програмним забезпеченням для формування текстових файлів, інформаційні джерела, зокрема інтернет-ресурси.

План роботи

1. Добір матеріалів для окреслення особливостей формування та розвитку пейзажних парків на території Європи.

2. Аналіз матеріалів (графічних, іконографічних та письмових) і формування узагальнень.

Методика виконання

1. Добір матеріалів для окреслення особливостей формування та розвитку пейзажних парків на території Європи.

Використовуючи друковані джерела інформації та інтернет-ресурси, необхідно здійснити пошук даних, пов'язаних із формуванням пейзажних парків на території Європи епохи Романтизму. Для аналізу можна обрати будь-яку країну Європи цього періоду або окремих об'єкт. У розрізі практичної роботи особливу увагу варто приділити особливостям формування приватних маєтків упродовж кінця XVII–XIX ст. в межах обраної країни. Важливим аспектом аналізу є вплив прийомів формування парків Великої Британії та творчості Ланцелона Брауна, Уільяма Кента, Хамфрі Рептона на прийоми, що застосовувалися в інших країнах Європи. На особливу увагу заслуговує аналіз значення живопису для розвитку пейзажних прийомів планування. Аналіз як окремого об'єкта, так і пейзажних парків певної країни в епоху Романтизму передбачає аналіз композиційної організації території, що має окреслювати:

- значення природних компонентів у формуванні композиції;
- розміщення архітектурних елементів та їх значення в композиції;
- зміни композиційної організації території упродовж її розвитку.

Зважаючи на те що значна частина пейзажних парків на території країн Європи збереглася донині, джерелами інформації щодо їхнього формування можуть бути офіційні сайти об'єктів, де розміщено описи, плани, історичні зображення та сучасні світлини. Аналіз композиційної організації здійснюється на основі планів та панорам. Під час аналізу об'єктів, що збереглися, важливо окреслити зміни в їхніх композиційній організації, функціональних особливостях та сучасному історико-культурному значенні.

Інформацію щодо особливостей пейзажних парків варто здійснювати із використанням мов країн Європи, насамперед англійської. Для пошуку та аналізу їх результатів можуть бути застосовані онлайн-перекладачі.

2. Аналіз матеріалів (графічних, іконографічних та письмових) та формування узагальнень.

Відповідно до змісту матеріалів необхідно структурувати отримані інформаційні матеріали, виокремивши текстові та ілюстративні, а також зробити узагальнення:

- щодо впливу пейзажного живопису, садово-паркового мистецтва Китаю на формування пейзажних прийомів планування;
- композиційної організації території;
- особливостей використання рельєфу, водних облаштувань, архітектурних елементів, рослин.

Із загальної кількості ілюстрацій необхідно обрати зображення, які найкраще ілюструють зміст роботи та можуть бути використані під час оформлення.

За результатами узагальнень необхідно сформувати текст на 2–3 сторінки відповідно до вимог, наведених вище.

Форма подання. Робота складається з титульного аркуша, основної частини, висновків та переліку посилань, який формується на окремому аркуші. Робота подається на аркушах формату А4 в електронному вигляді (формат файлу – *pdf*), що завантажуються на електронний курс на базі платформи *Moodle* (URL: <https://dl.kname.edu.ua/course/view.php?id=1613>).

Практична робота 15

Аналіз особливостей садово-паркового мистецтва України

Мета – закріпити знання щодо особливостей формування ісламських садів на території країн Близького Сходу та Європи.

Прилади і матеріали: комп'ютерна техніка із програмним забезпеченням для формування текстових файлів, інформаційні джерела, зокрема інтернет-

ресурси.

План роботи

1. Добір матеріалів для окреслення особливостей формування та розвитку садово-паркового мистецтва України.

2. Аналіз матеріалів (графічних, іконографічних та письмових) і формування узагальнень.

Методика виконання

1. Добір матеріалів для окреслення особливостей формування та розвитку садово-паркового мистецтва України.

Використовуючи друковані джерела інформації та інтернет-ресурси, необхідно здійснити пошук даних, пов'язаних із формуванням садів, палацово-паркових ансамблів на території України. Для аналізу можна обрати будь-який період розвитку садово-паркового мистецтва України або окремих об'єкт. Аналіз як окремого об'єкта, так і садів певного періоду передбачає розгляд композиційної організації території, що має окреслювати:

- значення природних компонентів для формування композиції;
- розміщення архітектурних елементів та їх значення для композиції;
- особливості використання рослин.

Окремою темою практичної роботи можуть бути особливості формування дендропарків у межах приватних маєтків, а також міських громадських парків кінця XIX – початку XX ст. Зважаючи на те що незначна частина садів та палацово-паркових ансамблів на території України збереглася донині, джерелами інформації щодо їхнього формування можуть бути історичні плани, твори живопису і графіка, світлини початку XX ст. Аналіз композиційної організації здійснюється на основі планів та панорам. Під час аналізу об'єктів, що збереглися, важливо окреслити зміни в їхній композиційній організації, функціональних особливостях та сучасному історико-культурному значенні.

2. Аналіз матеріалів (графічних, іконографічних та письмових) та формування узагальнень.

Відповідно до змісту матеріалів необхідно структурувати отримані

інформаційні матеріали, виокремивши текстові та ілюстративні, а також зробити узагальнення:

- щодо впливу загальноєвропейських тенденцій на формування садів і палацово-паркових ансамблів України упродовж відповідного періоду;
- композиційної організації території;
- особливостей використання рельєфу, водних облаштувань, архітектурних елементів, рослин.

Із загальної кількості ілюстрацій необхідно обрати зображення, які найкраще ілюструють зміст роботи та можуть бути використані під час оформлення.

За результатами узагальнень необхідно сформувати текст на 2–3 сторінки відповідно до вимог, наведених вище.

Форма подання. Робота складається з титульного аркуша, основної частини, висновків та переліку посилань, який формується на окремому аркуші. Робота подається на аркушах формату А4 в електронному вигляді (формат файлу – *pdf*), що завантажуються на електронний курс на базі платформи *Moodle* (URL: <https://dl.kname.edu.ua/course/view.php?id=1613>).

Практична робота 16

Оформлення колажу на тему «Палацово-паркові ансамблі країн Європи»

Мета – закріпити знання щодо особливостей формування садів та палацово-паркових ансамблів Європи.

Прилади і матеріали: аркуш цупкого паперу або картону формату А3, роздруковані матеріали, лінери, ножиці, клей, фарби та пензлики (за бажанням).

План роботи

1. Вибір складових та формування композиції колажу.
2. Вирізання та наклеювання елементів колажу.
3. Узагальнення та деталізація колажу.
4. Оформлення написів.

Методика виконання

2. Вибір складових та формування композиції колажу.

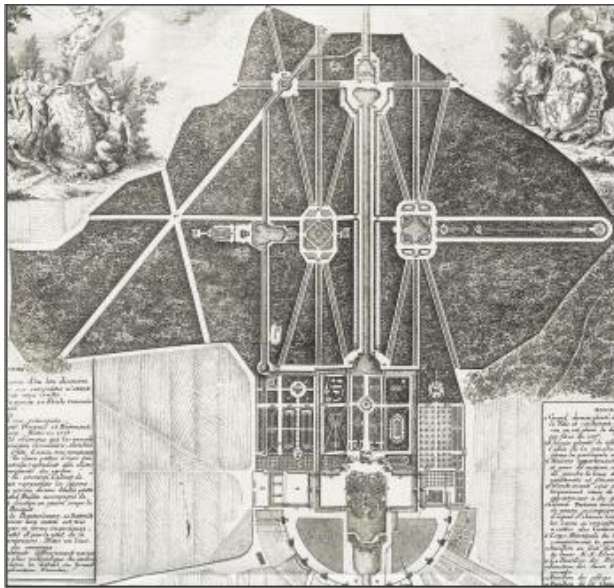
Розроблення колажу передбачає порівняльний аналіз мінімум двох садів та / або палацово-паркових ансамблів. Для колажу можна обрати об'єкти одного стилю різних країн або різних стилів однієї країни. Окрім того, для колажу можна обрати один об'єкт, який зазнав трансформації упродовж історичного розвитку території. У такому випадку аналіз зосереджується довкола трансформаційних процесів – змінювання композиційної структури території, її компонентів та функцій. Відповідно, за результатами виконаних практичних робіт (11–15) та підготовки самостійної роботи 3 потрібно обрати об'єкти для оформлення колажу. Під час вибору складових доцільно обирати матеріали, які найкраще ілюструють характерні особливості об'єктів обраних країн та / або періодів. Основними компонентами колажу, що становлять основу порівняльного аналізу композиційних особливостей організації території, є плани. Якщо обрано один об'єкт для аналізу трансформації території, обов'язково навести плани різних років, що ілюструють змінювання його композиційної організації. Один колаж має містити мінімум два плани об'єктів, обраних для порівняння. Наприклад, плани палацово-паркового ансамблю Німфенбург XVIII – XXI ст., що ілюструють змінювання планувальної структури території (рис. 4).

Окрім планів садів, необхідно дібрати світлини та художні зображення їхніх пейзажів, що можуть ілюструвати як подібні, так і відмінні ознаки (або зміни в межах одного об'єкта). Окрім ілюстрацій, варто дібрати шрифт для створення написів колажу, характерний або стилізований під тематику колажу.

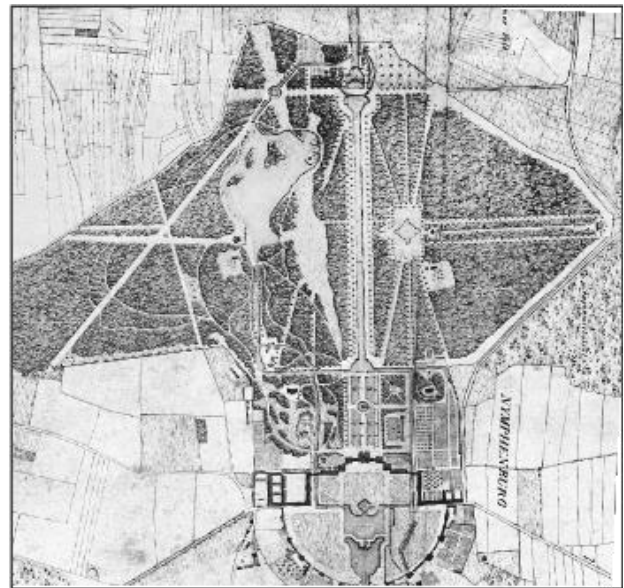
Після добору матеріалів необхідно сформуванати композицію на аркуші, позначивши олівцем основні складові колажу, а саме:

– плани садів (вони повинні бути домінантами композиції, що визначають розташування решти елементів) та зображення (світлини й рисунки, що ілюструють подібні та відмінні ознаки);

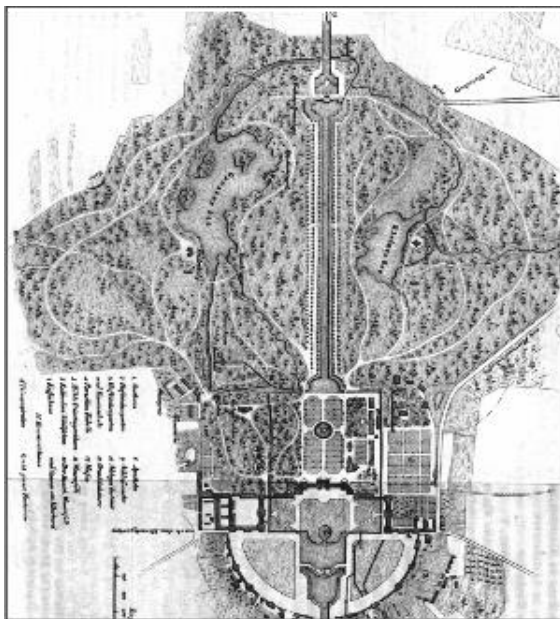
- написи (назва роботи, тема, підписи та роз'яснення, інформація про виконавця);
- додаткові елементи – орнаменти, декор тощо.

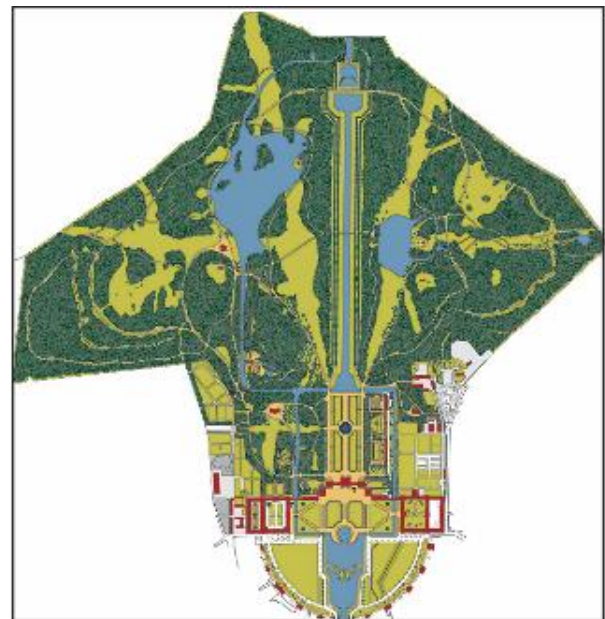
а

б

в

г

Рисунок 4 – Плани палацово-паркового ансамблю Німфенбург: а – план 1772 року Франсуа Кювільє [7]; б – план із польових карт Баварської податкової кадастрової зйомки 1809 року [9]; в – план 1838 року Петценгаммера [7]; г – сучасний план [10]

Розмір написів має визначатися їхніми інформаційним та композиційним значеннями. Найбільшим є напис «Практична робота 16», меншим

за розміром – тема роботи, а найменшими – підписи ілюстрацій. Під час формування композиції варто 30 % аркуша залишити пустим для уникнення перевантаження. Вибір кольору аркуша та зображень повинні визначатися домінуванням кольорів у мистецтві обраної історико-архітектурної епохи.

2. Вирізання та наклеювання елементів колажу.

Після узгодження композиції необхідно вирізати всі необхідні елементи та перевірити правильність формування композиції, приклавши їх до аркуша. У разі невідповідності розмірів вирізаних елементів відведеним їм місцям на колажі потрібно виконати уточнення. Після остаточного узгодження композиції наклеїти основні елементи на аркуш та виконати написи олівцем.

3. Деталізація та узагальнення.

Виконати деталізацію необхідно за допомогою додаткових елементів, використання контурної обробки зображень, поєднувальних ліній та векторів тощо. На цьому етапі формування композиції завершується шляхом додавання декоративних елементів, поєднання елементів колажу орнаментальними мотивами, уточнюються розміри написів.

4. Оформлення написів.

Останніми оформлюються написи за допомогою лінера або фарб. Для оформлення написів необхідно використати попередньо обраний шрифт. Оформлення написів має узгоджуватися з композицією та стилістикою колажу.

Готовий колаж необхідно відсканувати і зберегти у форматі *pdf*.

Форма подання. Робота подається на аркуші формату А3 або А2 в електронному вигляді (формат файлу – *pdf*), що завантажуються на електронний курс на базі платформи *Moodle* (URL: <https://dl.kname.edu.ua/course/view.php?id=1613>).

Самостійна робота № 3

Підготування доповіді на тему «Регулярні сади Європи»

Матеріал презентації та доповіді має бути викладений послідовно, відповідно до змісту проведеного аналізу. Розпочинати необхідно з окреслення

країни, регіону розташування та історичного періоду. Далі наводяться природні особливості та визначається їхній вплив на формування регулярних палацово-паркових ансамблів, до яких належать об'єкти від епохи Середньовіччя до Класицизму. Основна частина презентації має бути сфокусована на одному ландшафтному об'єкті, періоді або країні та розкривати суть питання, зокрема:

- історичні аспекти формування;
- етапи розвитку;
- композиційна організація території;
- історико-культурне значення;
- сучасний стан та використання (за умови його збереження).

Важливе значення під час підготовки та оформлення презентації мають ілюстрації та відео, які використовуються для унаочнення проведеного аналізу та доповіді. Окрім того, використання тексту на слайді необхідно мінімізувати.

На підставі попередніх робіт потрібно скласти орієнтовний текст та презентацію в програмі *PowerPoint* або іншому редакторі створення презентацій відповідно до вимог, окреслених вище.

Форма подання. Презентація подається в електронному вигляді (формат *pdf*), що завантажується на електронний курс на базі платформи *Moodle* (URL: <https://dl.kname.edu.ua/course/view.php?id=1617>) та презентується на практичному занятті.

Самостійна робота № 4

Підготування доповіді на тему «Пейзажні сади Європи»

Матеріал презентації та доповіді має бути викладений послідовно, відповідно до змісту проведеного аналізу. Розпочинати необхідно з окреслення країни, регіону розташування та історичного періоду. Далі наводяться чинники, що мали визначальний вплив на формування пейзажних парків на території країн Європи від періоду Романтизму (кінець XVIII ст.) до Модернізму (початок XX ст.). Основна частина презентації має зосереджуватися довкола

одного ландшафтного об'єкта, періоду або країни та розкривати суть питання, зокрема:

- історичні аспекти формування;
- етапи розвитку;
- композиційна організація території;
- історико-культурне значення;
- сучасний стан та використання (за умови його збереження).

Важливе значення під час підготовки та оформлення презентації мають ілюстрації та відео, які використовуються для унаочнення проведеного аналізу та доповіді. Окрім того, використання тексту на слайді необхідно мінімізувати.

На підставі попередніх робіт необхідно скласти орієнтовний текст та презентацію в програмі *PowerPoint* або іншому редакторі створення презентацій відповідно до вимог, окреслених вище.

Форма подання. Презентація подається в електронному вигляді (формат *pdf*), що завантажується на електронний курс на базі платформи *Moodle* (URL: <https://dl.kname.edu.ua/course/view.php?id=1617>) та презентується на практичному занятті.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ТА РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Архітектура і монументальне мистецтво: Терміни та поняття / уклад. В. І. Тимофієнко. – Київ : Вид-во Інституту проблем сучасного мистецтва, Головкиївархітектура, 2002. – 472 с.
2. Волошенко О. Основні композиційні прийоми планування садів середньовіччя / О. Волошенко, В. Волошенко // Вісник ЛНАУ : Архітектура та господарство : Вісник Львівського нац. ун-ту. – Львів, 2020. – Вип. 21. – С. 88–90. – DOI: <https://doi.org/10.31734/architecture2020.21.088>.
3. Гатальська Н. В. Історичні та соціокультурні аспекти формування парків Києва / Н. В. Гатальська // Теорія та практика дизайну : наук.-техн. зб. – Київ : НАУ, 2022. – Вип. 26. – С. 248–259. – Існує електрон. версія. (Режим доступу: <https://jrn1.nau.edu.ua/index.php/Design/article/view/17225>, вільний).
4. Гатальська Н. В. Удосконалення методичних підходів застосування іконографічних матеріалів при дослідженні історичних парків / Н. В. Гатальська // Теорія та практика дизайну : наук.-техн. зб. – Київ : НАУ, 2023. – Вип. 28. – С. 221–228. – Існує електрон. версія. (Режим доступу: <https://jrn1.nau.edu.ua/index.php/Design/article/view/17928>, вільний).
5. ДСТУ 8302:2015. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання / Нац. Стандарт України. Вид. офіц. [Укладено вперше ; чинний від 2016–07–01]. – Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. – 17 с. – (Інформація та документація). – Із внесеними поправками.
6. Кучерявий В. П. Ландшафтна архітектура : підручник / В. П. Кучерявий. – Львів : Новий Світ, 2019. – 521 с.
7. Тарас В. Палацово-парковий комплекс за проектом архітектора П'єра Ріко де Террегайля у Кристинополі / В. Тарас // Вісник Національного університету «Львівська Політехніка». Серія «Архітектура». – Львів : НУ «Львівська Політехніка», 2019. – Т.1, Вип. 2. – С. 20–38. – Існує електрон. версія. (Режим доступу: <https://science.lpnu.ua/uk/sa/vsi-vypusky/tom-1-vypusk-2-2019/palacovyy-sadovo-parkovyy-kompleks-za-proektom-arhitektora-pyera>,

ВІЛЬНИЙ).

8. Der Schlossgarten von Nymphenburg : Sueddeutscher-barock.ch. [Electronic resource]. – Electronic text data. – Regime of access: https://www.sueddeutscher-barock.ch/In-Werke/h-r/Nymphenburg_Garten.html, free (date of the application: 29.07.2023). – Header from the screen.

9. Herzog R. Die Eichen im Schlosspark Nymphenburg Bedeutung – Verwendung – Erhaltung [Electronic resource]. – Electronic text data. – Regime of access: <https://www.lwf.bayern.de/waldbau-bergwald/waldbau/017045/index.php>, free (date of the application: 29.07.2023). – Header from the screen.

10. Schlosspark Nymphenburg : Park Nymphenburg. Gesamtplan der Schloss- und Parkanlage [Electronic resource]. – Electronic text data. – Regime of access: <https://www.schloss-nymphenburg.de/deutsch/park/plan.htm>, free (date of the application: 29.07.2023). – Header from the screen.

ДОДАТОК А

Приклад оформлення титульного аркуша текстових практичних робіт

Харківський національний університет міського господарства

імені О. М. Бекетова

Навчально-науковий інститут архітектури, дизайну та образотворчого

мистецтва

Кафедра ландшафтного проєктування та садово-паркового мистецтва

Практична робота № 1

з дисципліни «Історія садово-паркового мистецтва»

на тему «Заупокійний сад храму Хатшепсут»

Виконав (-ла) здобувачка СПГ 2023-1

Марія ДОВЖЕНКО

Перевірила проф. кафедри ЛПСМ,

д-р арх., доц. Надія ГАТАЛЬСЬКА

Харків
ХНУМГ ім. О. М. Бекетова
2024

Електронне навчальне видання

Методичні рекомендації
до проведення практичних занять та організації самостійної роботи
з навчальної дисципліни

«ІСТОРІЯ САДОВО-ПАРКОВОГО МИСТЕЦТВА»

*(для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної
форми навчання зі спеціальності 206 – Садово-паркове господарство,
освітньо-професійна програма «Садово-паркове господарство»)*

Укладач **ГАТАЛЬСЬКА** Надія Вікторівна

Відповідальний за випуск *Я. В. Гончаренко*
Редактор *О. А. Норик*
Комп'ютерне верстання *Н. В. Гатальська*

План 2023, поз. 490М

Підп. до друку 15.03.2024. Формат 60 × 84/16.
Ум. друк. арк. 3,0.

Видавець і виготовлювач:
Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,
вул. Маршала Бажанова, 17, Харків, 61002.
Електронна адреса: office@kname.edu.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК № 5328 від 11.04.2017.